

- » Prepoznavanje jedinica govora
- » Kombinovanje reči i sastavljanje rečenica
- » Razgovor o prošlosti, sadašnjosti i budućnosti
- » Shvatanje značenja na osnovu konteksta i dvojezičnog rečnika

Poglavljje **1**

Postavljanje temelja za sastavljanje rečenice

Kada razmišljate o gramatici, zamislite veliki orman sa mnogo fioke. Umesto odeće, ove fioke sadrže različite vrste reči, koje zovemo jedinice govora – imenice, glagole, prideve, priloge i tako dalje. Svaka jedinica govora je u posebnoj fioci.

Sada zamislite da je rano jutro, i treba da izgovorite prvu rečenicu na nemačkom jeziku tog dana. Za početak, posegnućete u fioku sa imenicama i izvući ćete reč **Socken** (*sokne*). Zatim, da biste opisali svoje sokne, posegnete u fioku sa pridevima i izvućete dve reči, **neu** (*nov*) i **schwarz** (*crn*). Da biste rekli šta radite sa svojim novim crnim soknama, preturate po fioci sa glagolima i izvlačite glagol **anziehen** (*obučiti, obuti*). Pošto kasnite, zagnjurite se u fioku sa priložima i zgrabite reč **schnell** (*brzo*). Da biste sastavili celu rečenicu, treba vam još jedna stavka, i to iz fioke sa zamenicama: **ich** (*ja*). Očas posla ste izvukli celu rečenicu iz fioke: **Ich ziehe schnell meine neuen schwarzen Socken an.** (*Ja brzo obuvam svoje nove crne sokne.*)

Da biste sastavili ispravnu rečenicu, treba da znate kako da sve ove reči povežete u celinu, a tome služi gramatika. Ovo poglavljje pomaže da vam gramatika izgleda jednostavno kao jutarnje oblačenje. Sa nekoliko osnovnih pravila u rukavu, uskoro ćete steći sigurnost u primeni gramatike. Dakle, sredite svoje misli, zgrabite reč koja vam treba, i eto vas napolju kako govorite **auf Deutsch** (*na nemačkom*).

Prepoznavanje jedinica govora

Da biste sastavili rečenicu, prvo smislite šta želite da kažete, i odredite jedinice govora koje su vam potrebne da biste izrazili svoje misli, a zatim odlučite koje reči da upotrebite i kako da ih spojite. U tabeli 1-1 nabrojane su osnovne jedinice govora koje se koriste u nemačkim rečenicama: imenice, zamenice, članovi, glagoli, pridevi, prilozi, veznici i predlozi. U odeljcima ispod tabele date su informacije o svakoj vrsti reči.

TABELA 1-1 Jedinice govora

Ime	Definicija	Primeri	Napomene
Imenica	Osoba, mesto, životinja, stvar, osobina, ideja i tako dalje	Dracula Hotel California Känguruh (<i>kengur</i>) Liebe (<i>ljubav</i>)	U nemačkom jeziku se imenice uvek pišu velikim slovom. (videti knjigu 3, poglavlje 2.)
Zamenica	Reč koja zamenjuje imenicu ili stoji na njenom mestu	er (<i>on</i>) sie (<i>ona</i>) uns (<i>nas</i>)	Nemački jezik ima mnogo više vrsta zamenica od engleskog; zamenice imaju četiri padeža. (videti knjigu 3, poglavlje 2.)
Član	Reč koja ukazuje na rod imenice	der/die/das (engleski član <i>the</i>) ein/eine/ein (engleski član <i>a/an</i>)	U nemačkom jeziku postoje tri roda, pa postoje i tri člana koja odgovaraju engleskom <i>the</i> . (videti knjigu 3, poglavlje 2.)
Glagol	Reč koja označava radnju, stanje ili zbivanje	denken (<i>misлити</i>) haben (<i>imati</i>) reisen (<i>putovati</i>)	Glagoli se menjaju prema licu (ja, ti, on i tako dalje), vremenu (sadašnje, prošlo i buduće) i načinu (na primer, razlikujemo <i>to je</i> i <i>to bi bilo</i>). (videti knjigu 3, poglavlje 3 za pojedinosti o sadašnjem vremenu.)
Pridev	Reč koja određuje ili opisuje imenicu ili zamenicu	schön (<i>lep</i>) praktisch (<i>praktičan</i>) interessant (<i>zanimljiv</i>)	Pridevi mogu, ali ne moraju da imaju padežne nastavke. (videti knjigu 3, poglavlje 5.)
Prilog	Reč koja određuje ili opisuje glagol, pridev ili drugi prilog	schnell (<i>brzo, hitro</i>) sehr (<i>veoma</i>) schrecklich (<i>strašno</i>)	U nemačkom jeziku, jedna ista reč može biti i pridev i prilog. (videti knjigu 3, poglavlje 5.)
Veznik	Reč koja povezuje druge reči ili delove rečenice	und (<i>i</i>) aber (<i>ali</i>) weil (<i>jer</i>)	U nemačkom jeziku, neki veznici utiču na red reči u rečenici. (videti knjigu 4, poglavlje 1.)
Predlog	Reč koja određuje odnos između svog objekta (imenice ili zamenice) i druge reči u rečenici	mit (mir) (<i>sa [mnom]</i>) ohne (mich) (<i>bez [mene]</i>) während (des Tages) (<i>tokom [dana]</i>)	U nemačkom jeziku, uz predlog stoji imenica u padežu (dativ, akuzativ ili genitiv), kojim se određuje odnos prema objektu. (videti knjigu 4, poglavlje 2.)

Imenice

Ruža je ruža je ruža, zar ne? Pa, ruža je takođe imenica, ali imenice u engleskom i nemačkom jeziku nisu previše slične. Iako imenice u oba ova jezika određuju stvari (ljude, mesta, predmete, ideje, i tako dalje), razlika je u tome što se sve nemačke imenice pišu velikim slovom i imaju jedan od tri roda: muški, ženski ili srednji. U narednim odeljcima reći ćemo nešto više o rodovima, i objasnimo kako se gradi množina nemačkih imenica.

Razumevanje roda imenica

Sve nemačke imenice imaju rod, tj. one su muškog, ženskog ili srednjeg roda. Nažalost, značenje imenice nam najčešće ne pomaže da predvidimo njen rod. U stvari, u nemačkom jeziku je gramatički rod deo gramatike, i nema veze sa značenjem imenice. On umesto toga služi kao oznaka koja pokazuje kako se imenica uklapa u rečenicu. Zato treba jednostavno da zapamtite rod svake imenice. Srećom, postoje neke početne smernice:

- » Imenice koje označavaju muške osobe, automobile, nacionalnosti, zanimanja, godišnja doba, dane u nedelji i mesece uglavnom su muškog roda.
- » Imenice koje označavaju ženske osobe, mnoga imena cveća i drveća ženskog su roda.
- » Imenice na **Ge-** uglavnom su srednjeg roda.
- » Svi glagoli koji se koriste kao imenice, kao što je **das Schwimmen** (*plivanje*) srednjeg su roda.
- » Imenice koje se završavaju na **-ist, -ich, -ismus** i **-ner** uglavnom su muškog roda.
- » Imenice koje se završavaju na **-heit, -keit, -ik, -schaft, -ei, -ie, -tät** i **-ung** ženskog su roda.
- » Imenice koje se završavaju na **-chen, -lein, -ium, -um** i **-tum** uglavnom su srednjeg roda.

Poznavanje roda imenice još je važnije kada se imenica ubaci u rečenicu. Kako to? Pa, u zavisnosti od uloge imenice u rečenici, tri određena člana – **der, die** i **das**, koji se u engleskom jeziku svi prevode sa *the* – mogu da pretrpe razne promene, a ponekad se čak menja i način pisanja imenice. Isto važi i za neodređene članove – **ein, eine** i **ein** – koji odgovaraju engleskom članu *a*, odnosno *an*. Sve ove promene zavise od *padeža*. Kasnije ćemo u ovom poglavlju objasniti kako se nemačke imenice i zamenice uklapaju u rečenicu. (Više informacija o rodu potražite u knjizi 3, poglavlje 2.)

Kako se gradi množina imenica

U nemačkom jeziku postoji nekoliko načina da se imenica iz jednine prebaci u množinu. Srećom, postoje dve grupe imenica kod kojih je to jednostavno:

- » **Imenice koje imaju isti oblik i u jednini i u množini, kao engleska imenica *sheep*.** Mnoge od ovih imenica su muškog i srednjeg roda, i završavaju se na **-er** – na primer, **das Fenster/die Fenster** (*prozor/prozori*) i **der Amerikaner/die Amerikaner** (*Amerikanac/Amerikanci*).
- » **Imenice koje su uglavnom preuzete iz nekog stranog jezika.** Ove imenice u množini imaju nastavak **-s** – na primer, **das Radio/die Radios** (*radio*) i **das Café/die Cafés** (*kafić/kafići*).

Ostale varijante obuhvataju imenice koje u množini dobijaju nastavak **-e**, **-er** ili **-en**; imenice koje dobijaju preglas (koji označavaju dve tačkice iznad samoglasnika, kao što je ä, ö i ü) ili imenice kod kojih se ova dva načina kombinuju. Navešćemo tri primera: **der Vater/die Väter** (*otac/očevi*), **die Lampe/die Lampen** (*lampa/lampe*) i **das Buch/die Bücher** (*knjiga/knjige*). Čini vam se da je komplikovano? U pravu ste! Probajte da zapamtite oblik za množinu imenice (i njen rod!) kada se s njom prvi put sretnete.

Zamenice

Zamenice su zgodna grupa reči – mogu da stoje na mestu imenica da ne bi bilo previše reči u rečenici. Vrlo su promenljive i mogu da se nađu na mnogim mestima u rečenici, pa treba da naučite da ih prepoznate i da ih koristite.

Da biste shvatili koju nemačku zamenicu da upotrebite u određenom slučaju, potrebna vam je vežba. Za početak, i engleske i nemačke zamenice imaju padeže, koji pokazuju kako reč funkcioniše u rečenici. (Više informacija o zamenicama i njihovim padežima potražite u knjizi 3, poglavlje 2.)

U nastavku vam dajemo kratak pregled vrsta zamenica u nemačkom jeziku:

- » U *lične zamenice* spadaju **ich**, **mich**, **mir** (*ja, mene, meni*) i druge. Ove zamenice zamenjuju reč koja označava osobu, životinju, stvar, ideju i tako dalje. U rečenici **Ich liebe dich** (*Ja te volim*) imamo dve lične zamenice: **ich** i **dich**. (Više detalja o upotrebi ličnih zamenica potražite u knjizi 3, poglavlje 2.)
- » *Pokazne zamenice*, kao što su **der**, **das** i **den** (*koji, koje, koga*; takođe, *ovaj* i *onaj*), ukazuju na imenicu koju zamenjuju, i označavaju je. Na primer, kada se nalazite u poslastičarnici, pokažete na vrstu sladoleda koji želite i kažete: **Das möchte ich**. (*Ja želim onaj*.) (Više informacija o pokaznim zamenicama potražite u knjizi 3, poglavlje 2.)
- » *Upitne zamenice* – koje u ovoj knjizi zovemo i *upitne reči* – obuhvataju **wer** (*ko*), **was** (*šta*) i druge reči koje koristimo da bismo postavili pitanja. Na primer, **Was machen Sie?** (*Šta radite?*) (Više informacija o postavljanju pitanja potražite u knjizi 3, poglavlje 4.)
- » *Odnosne zamenice* vam pomažu da pružite više podataka o imenici ili zamenici koje su pomenute ranije u rečenici. Primeri odnosnih zamenica u engleskom jeziku su *who*, *that* i *which*. U sledećoj rečenici, odnosna zamenica je **den** (*koga*): **Das ist der Mann, den ich heiraten möchte**. (*That is the man*

[whom] I would like to marry. – To je čovek za koga želim da se udam.) U engleskom jeziku ne morate da upotrebite odnosnu zamenicu (*whom*) da biste povezali dva dela rečenice, ali je u nemačkom to neophodno. (Detalje o upotrebi nemačkih odnosnih zamenica pronaći ćete u knjizi 4, poglavlje 1.)

» *Prisvojne zamenice*, kao što su **mein, sein i ihr** (*moj, njegov i njen*), opisuju pripadnost određene ličnosti ili stvari. Ove reči se u stvari smatraju pridevima, pa menjaju oblik baš kao pridevi – prema rodu i padežu. Na primer, u pitanju **Wo ist mein Handy?** (*Gde je moj mobilni?*), **mein** je prisvojna zamenica koja se odnosi na **Handy**. (Više informacija o upotrebi prisvojnih zamenica i prideva potražite u knjizi 3, poglavlje 5.)

» *Povratne zamenice* upućuju na subjekat rečenice, npr. *yourself i myself* (*u srpskom sebe – se*). U sledećoj rečenici odnosna zamenica je **mir** (*myself – sebi*): **Ich kaufe mir ein neues Auto.** (*I'm buying [myself] a new car. – Ja kupujem [sebi] novi auto.*) Uz neke nemačke glagole obavezno ide povratna zamenica. (Više informacija o povratnim zamenicama naći ćete u knjizi 4, poglavlje 3.)

Članovi

Imenice se često pojavljuju sa svojim pratiocem: određenim članom (**der, die i das**, koji odgovara engleskom članu *the*) ili neodređenim članom (**ein, eine i ein**, koji odgovara engleskom *a*, odnosno *an*).

Određeni član („der“, „die“ i „das“)

Dok određeni član *the* ima samo jedan oblik u engleskom jeziku, u nemačkom on ima tri oblika: **der** (za muški rod), **die** (za ženski rod) i **das** (za srednji rod). Koji ćete od njih upotrebiti, zavisi od roda nemačke imenice. **Der** je određeni član koji se upotrebljava uz imenice muškog roda, **die** uz imenice ženskog roda, a **das** uz imenice srednjeg roda.

Kada nađete na novu imenicu, pronađite da li uz nju stoji određeni član **der, die** ili **das** – to jest, odredite rod imenice. Na primer, upamtite **der Garten** (*vrt*) a ne samo **Garten** (*vrt*), **die Tür** (*vrata*) a ne **Tür** (*vrata*) i **das Haus** (*kuća*) a ne **Haus** (*kuća*).

Kada je imenica u množini, to je mnogo lakše. Određeni član za sve imenice u množini, bez obzira na njihov rod, jeste **die**. Kao i u engleskom jeziku, neodređeni član se gubi; npr. u množini se neodređeni član *a* jednostavno gubi: *a garden* prelazi u *gardens*. (U sledećem odeljku detaljnije ćemo objasniti neodređeni član.)

Neodređeni član („ein“, „eine“ i „ein“)

U engleskom jeziku, neodređeni član *a* ili *an* upotrebljava se za bliže određivanje jedne stvari. Pošto u nemačkom postoje tri roda, morate koristiti tri neodređena člana. Srećom, neodređeni član je isti za imenice muškog i srednjeg roda:

SAVET

- » **Za imenice muškog roda:** upotrebite **ein** – na primer, **ein Name** (*ime*), **ein Mann** (*čovek*) i **ein Berg** (*planina*).
- » **Za imenice srednjeg roda:** upotrebite **ein** – na primer, **ein Problem** (*problem*), **ein Museum** (*muzej*) i **ein Bier** (*pivo*).
- » **Za imenice ženskog roda:** Dodajte **e** na **ein** i dobićete **eine** – na primer, **eine Nacht** (*noć*), **eine Adresse** (*adresa*) i **eine Cousine** (*rođaka*).

Nije previše teško, zar ne? Nažalost, stvari mogu malo da se iskomplikuju. Znae da od roda imenice zavisi koji član ćete uz nju upotrebiti. Međutim, nastavci za član takođe se menjaju u zavisnosti od toga da li je odgovarajuća imenica u nominativu, genitivu, dativu ili akuzativu. Prethodno navedeni nastavci odnose se na nominativ. (Više informacija o padežima i njihovom uticaju na određeni i neodređeni član pronaći ćete u knjizi 3, poglavlje 2.)

Pridevi

Pridevi opisuju imenice. Pridevi u nemačkom jeziku imaju različite nastavke u zavisnosti od roda, padeža i broja (jedinina ili množina) imenice uz koju stoje. Pridevski nastavci zavise i od toga da li uz njih stoji određeni član, neodređeni član ili uopšte nema člana.

U produžetku je dat spisak nastavaka za prideve uz koje stoji određeni član u nominativu. (Više informacija o padežima pronaći ćete u knjizi 3, poglavlje 2.) Na spisku se nalaze pridevi **schön** (*lep*), **weiß** (*beo*), **groß** (*veliki*) i **klein** (*mali*). Pridevski nastavci napisani su kurzivom.

- » **der schöne Garten** (*lep vrt*)
- » **die weiße Tür** (*bela vrata*)
- » **das kleine Haus** (*mala kuća*)
- » **die großen Häuser** (*velike kuće*)

Zatim slede nastavci za nominativ za prideve koji stoje sami (to jest, bez pratećeg člana) ili uz koje stoji neodređeni član:

- » **(ein) schöner Garten** (*lep vrt*)
- » **(eine) weiße Tür** (*bela vrata*)
- » **(ein) kleines Haus** (*mala kuća*)
- » **große Häuser** (*velike kuće*)

Svi pridevi (i njihovi odgovarajući nastavci) u prethodnim primerima stoje uz subjekat (znači, u nominativu su). (Više informacija o pridevima potražite u knjizi 3, poglavlje 5.)

Glagoli

Glagoli izražavaju radnju, stanje ili zbivanje. Osoba koja obavlja radnju je subjekat glagola. I u engleskom i u nemačkom jeziku, kao i u srpskom, glagolski nastavci se uvek prilagođavaju subjektu. Na primer, reći ćemo *Ja otvaram vrata* i *mačka otvara vrata*. U engleskom jeziku, većina glagola u sadašnjem vremenu ima dva različita oblika, ili načina pisanja – recimo, *open* i *opens*. S druge strane, većina nemačkih glagola ima četiri različita oblika. Na primer, u sledećoj tabeli dati su nastavci (ili oblici) glagola **sagen** (*reći*) u sadašnjem vremenu. Samo dodajte odgovarajući nastavak na osnovu **sag-**, u zavisnosti od načina na koji izražavate glagol. (Da biste saznali više o promeni glagola i vremenima, pogledajte poglavlja 3, 7 i 8 u knjizi 3 i poglavlja od 4 do 7 u knjizi 4. Takođe, pogledajte odeljak „Glagolska promena i razumevanje vremena“, u nastavku ovog poglavlja)

sagen (<i>reći, kazati</i>)	
ich sage	wir sagen
du sagst	ihr sagt
er/sie/es sagt	sie sagen
Sie sagen	

Er **sagt**, dass er aus Deutschland kommt. (*On kaže da dolazi iz Nemačke.*)

Izgleda prilično jednostavno, zar ne? Međutim – kao i obično – postoje neki izuzeci od pravila. Kada se glagolska osnova završava na **-m**, **-n**, **-d** ili **-t**, treba da ubacite **e** ispred nastavka u konstrukcijama sa **du**, **er/sie/es** i **ihr**, kao što je prikazano u sledećim primerima:

du atm-e-st (*ti* [jednina, neformalno oslovljavanje] *dišeš*)

er arbeit-e-t (*on radi*)

ihr bad-e-t (*vi* [množina, neformalno oslovljavanje] *se kupate*)

Zašto se dodaje **e**? Probajte da izgovorite „atmst“ i shvatćete.

Prilozi

Prilozi stoje uz glagole i prideve i pisuju ih. U engleskom, većina priloga se završava na *-ly*. U nemačkom se prilozi uglavnom pišu isto kao odgovarajući pridevi u osnovnom obliku, bez nastavaka.

Na primer, **vorsichtig** (*pažljiv/pažljivo*) piše se isto – bilo da je u pitanju pridev ili prilog. Kada u rečenici upotrebljavate **vorsichtig** kao prilog, on se uvek piše na isti način – na primer, **Fahren Sie vorsichtig!** (*Vozite pažljivo!*) Međutim, kada u rečenici upotrebljavate **vorsichtig** kao pridev, on menja oblik (način pisanja), kao

i svi nemački pridevi; pogledajte prethodni odeljak o pridevima. U sledećoj rečenici vidimo kako se **vorsichtig**, kada se koristi kao pridev, različito piše u zavisnosti od imenice koju opisuje:

Sie ist eine vorsichtige Fahrerin. (*Ona je pažljiv vozač.*)

Više o upotrebi priloga saznaćete u knjizi 3, poglavlje 5.

Veznici

Veznici služe da povežu reči i delove rečenice u celinu. Veznici se dele u dve grupe: veznici za nezavisno-složene rečenice i veznici za zavisno-složene rečenice.

Tri veznika za nezavisno-složene rečenice koji se najčešće koriste jesu **und** (*i*), **aber** (*ali*) i **oder** (*ili*). Od ove dve grupe, lakše se koriste veznici za nezavisno-složene rečenice. U sledećem primeru, za povezivanje reči koristi se **oder**:

Möchten Sie Kaffee oder Tee? (*Želite li kafu ili čaj?*)

U veznike za zavisno-složene rečenice spadaju **falls** (*u slučaju da*), **weil** (*jer*), **dass** (*da*) i **wenn** (*ako/kada*). Kod nemačkih veznika za zavisno-složene rečenice treba da koristite zarez da biste razdvojili dva dela rečenice, i morate da znate koji red reči ćete upotrebiti. (Više detalja o redu reči iza veznika naći ćete u knjizi 4, poglavlje 1.) Pogledajmo sledeće primere:

Wir möchten, dass Sie am Samstag zu unserem Fest kommen. (*Želeli bismo da u subotu dođete na našu zabavu.*)

Ich kann leider nicht, weil ich schon Pläne habe. (*Nažalost, ne mogu, jer već imam neke planove.*)

Više informacija o upotrebi veznika pronaći ćete u knjizi 4, poglavlje 1.

Predlozi

Predlozi pokazuju odnos imenice ili zamenice prema nekoj drugoj reči ili rečima u rečenici. Primeri za predloge su **mit** (*sa*), **durch** (*kroz/po*) i **über** (*nad/preko*). U većini slučajeva, predlog se stavlja neposredno ispred reči koju (ili koje) određuje. Predlog određuje u kom će padežu – akuzativu, dativu ili genitivu – biti jedna ili više reči koje slede za njim. Uz neke predloge se koristi ili akuzativ ili dativ, u zavisnosti od značenja. Evo nekoliko primera sa predlozima **mit** i **durch**:

Ich fahre oft mit dem Zug. (*Ja se često vozim vozom.*) **Mit** je predlog uz koji ide dativ, pa je imenica **dem Zug** u dativu.

Der Zug fährt durch den Tunnel. (*Voz ide kroz tunel.*) **Durch** je predlog uz koji ide akuzativ, pa je **den Tunnel** u četvrtom padežu.

Pogledajte knjigu 4, poglavlje 2, da biste dobili više informacija o upotrebi nemačkih predloga, i knjigu 3, poglavlje 2, za više pojedinosti o padežima.

Razumevanje gramatičkih termina

Pre nego što počnete da sklapate rečenice na nemačkom jeziku, treba da pohvatate mnoge gramatičke termine sa kojima se srećete. Ovaj deo će vam razjasniti imena alata koji se koriste u nemačkoj gramatici, kao što su *konjugacija*, *rod*, *padež* i *vreme*.

Promena glagola i razumevanje vremena

Oblik glagola u osnovnom obliku naziva se *infinitiv*. To je oblik koji srećete u rečnicima, kao npr. **wohnen** (*živeti – to live*). U engleskom jeziku, to ukazuje da je glagol u infinitivu; nemački ekvivalent je glagolski nastavak **-en**, mada mali broj glagola, uključujući **tun** (*raditi*), ima u infinitivu nastavak **-n**.

Kada *konjugujete* (*menjate*) glagol, menjate oblik glagola kako bi se uklopio u rečenicu, prenoseći informaciju o tome koji subjekat obavlja radnju i kada se radnja dešava. Konjugacija uključuje rastavljanje glagola na upotrebljive delove. Pogledajmo promenu engleskog glagola *to work*: *I work, you work, he/she/it works, we work, you work, they work*. U engleskom jeziku, glagol *work* se piše na samo dva načina (sa i bez s). Ako pogledamo promenu istog glagola u nemačkom – **ich arbeite, du arbeitest, er/sie/es arbeitet, wir arbeiten, ihr arbeitet, sie arbeiten, Sie arbeiten** – videćemo da postoje četiri različita nastavka: **-e, -est, -et** i **-en**.

Glagoli semenjaju po različitim *glagolskim vremenima*, koja opisuju vreme kada se neka radnja odigrala. Tri osnovna vremena su prošlo, sadašnje i buduće. U nastavku je dat kratak pregled najčešće upotrebljivanih vremena, gde su podvučeni bitni glagoli:

- » **Prezent** (sadašnje vreme, **Present tense**): Ovo vreme opisuje radnju koja se dešava sada, uobičajene radnje ili opšte činjenice. Pogledajmo sledeću rečenicu, u kojoj je glagol **wohnen** (*živeti; to live*) u prezentu (sadašnjem vremenu): **Ich wohne in den U.S.A. (Ja živim u SAD)**. Ovu rečenicu možemo prevesti na engleski kao *I live in the U.S.A.* ili *I'm living in the U.S.A.* (Detalje o sadašnjem vremenu pronaći ćete u knjizi 3, poglavlje 3.)
- » **Perfekat** (**Present perfect, prošlo vreme koje se koristi u razgovoru**): U nemačkom jeziku, perfektom se opisuje ono što se desilo u prošlosti, bilo da je radnja dovršena ili nedovršena. Ovo vreme se u nemačkom jeziku koristi u razgovoru. **Ich habe in den U.S.A. gewohnt (Ja sam živio u SAD)** može da se prevede na engleski kao *I have lived in the U.S.A.* ili *I lived in the U.S.A.* (Da biste saznali više o perfektu, pogledajte knjigu 4, poglavlje 4.)
- » **Preterit** (**prošlo vreme, Simple past**): Preterit se koristi u formalnom jeziku da bi se opisale prošle radnje. **Ich wohnte in den U.S.A. (Ja sam živio u SAD)** znači *I lived in the U.S.A.* (Saznaćete više o preteritu u knjizi 4, poglavlje 5.)
- » **Futur** (**buduće vreme**): Futur opisuje događaje koji se još nisu odigrali. **Ich werde in den U.S.A. wohnen (Ja ću živeti u SAD)** može da znači *I will live in the U.S.A.* ili *I'm going to live in the U.S.A.* U nemačkom jeziku buduće vreme se mnogo manje koristi nego u engleskom, jer se često umesto njega koristi prezent. (Više informacija o futuru potražite u knjizi 4, poglavlje 6.)

U engleskom jeziku se koriste trajna (progresivna) vremena – glagoli oblika *to be* + glagol sa nastavkom *ing*, na primer *am living* ili *have been living* – za opisivanje trenutne radnje ili radnje koja je u toku. Međutim, pošto u nemačkom jeziku ne postoje trajni oblici, jednostavno možete da koristite osnovna nemačka vremena sa prethodnog spiska za trajni oblik u engleskom jeziku. U nemačkom jeziku se i druga vremena koriste malo drugačije nego u engleskom. (Više informacija o pomenutim razlikama pronaći ćete u knjizi 4, poglavlja 4 i 6.)

Konjunktiv nije vreme, već *način*, koji ukazuje na to *kako* opisujete radnju – na primer, kao činjenicu, mogućnost ili nesigurnost. Baš kao i vremena, konjunktiv ima svoju konjugaciju. (Više informacija o konjunktivu potražite u knjizi 4, poglavlje 7.)

Navikavajte se na rod, broj i padež

Rod, broj i padež su blisko povezani, pomažu da se shvati smisao pojedinačnih reči, i da se reči zatim sklope u rečenicu. Treba da znate da upotrebite rod, broj i padež kako biste razumljivo izrazili svoje misli. Pogledajte sledeća objašnjenja (Više podataka o ovim temama pronaći ćete u knjizi 3, poglavlje 2):

» **Rod:** Ljudi imaju dva roda – muški i ženski – zar ne? Svako od nas je ili muškog ili ženskog roda, zar ne? Isto važi i za pse i za mačke. Imaju li kamenje i voda rod? U nemačkom jeziku, naravno, imaju! Svaka imenica ima određeni rod; mogućnosti su **der** (*muški*), **die** (*ženski*) i **das** (*srednji*). Ove tri reči odgovaraju engleskom određenom članu *the*, i zavise od roda. (Da je ovo fudbalska utakmica, već bi bilo 3:1 za Nemce.)

Kada posmatramo nemačke reči, ne treba da mešamo gramatički rod sa značenjem reči. Rod je vezan za samu reč, a ne za značenje reči.

» **Broj:** Broj se odnosi na jedninu i množinu, kao *one potato, two potatoes, three potatoes* (*jedan paradajz, dva paradajza, tri paradajza*). Množina je u nemačkom jeziku mnogo složenija nego u engleskom. Zapravo, u nemačkom postoji pet glavnih vrsta nastavaka za množinu. Postoje i primeri nepravilne množine, kao u engleskom: *man* i *men* – *čovjek* i *ljudi* (**der Mann** i **die Männer**).

» **Padež:** Nemački jezik ima četiri padeža: nominativ, akuzativ, dativ i genitiv. Šta to, zapravo, znači? Padež pomaže da se odredi kakvu ulogu reč igra u rečenici. To ima veze sa razlikom između *I* (*ja*) i *me* (*mene*) i *she* (*ona*) i *her* (*njoj*), i značajem reči *to* u *give it to me* ili apostrofa + *s* u *dog's Frisbee*.

U nemačkom jeziku postoje brojni nastavci za padeže, i oni pokazuju odnos između reči koje su u odgovarajućim padežima. U engleskom se padeži mnogo ređe koriste.

UPAMTITE